

24. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kaupunginvaltuusto valitsi lautakunnan erovuoroiset jäsenet ins. Felix Kreanderin, hallimest. Antero Saarisen, opetusneuvos Hilja Vilkemaan ja pastori Martti Voipion uudelleen v:ksi 1960—1961. Lautakunnan kokoonpano oli näin ollen v. 1960 sama kuin edellisenä vuonna. Kaupunginvaltuusto myönsi 1. 6. taloudenhoit. Voitto Saariselle vapautuksen lautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen yhteiskuntat.yliopp. Pertti Teinilän.

Lautakunta piti vuoden aikana 16 kokousta, joiden pöytäkirjoissa oli yhteensä 150 pykälää. Toimistoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 431 ja sieltä lähetettyjen 7 046, joista kiertokirjeitä ym. oli 6 876.

Päätökset. Tärkeimmistä lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon: toimiston laatima kertomusvuoden työohjelma sekä lautakunnan v:n 1959 toimintakertomus päätettiin hyväksyä (19. 1. 8 §, 24. 4. 58 §); lisäksi hyväksyttiin toimiston ehdotukset seuraavista asioista: kertomusvuoden kurssiohjelma (19. 1. 9 §); kilpailujen järjestäminen raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille sekä kansa- ja oppikoulujen oppilaille (19. 1. 10 §, 6. 9. 90 §); raittiusaiheisten lehtien, kirjasien yms. tilaaminen sekä niiden jakaminen valistustarkoituksiin (19. 1. 13 §, 20. 9. 100 §, 8. 11. 127 §, 9. 12. 136, 138 §, 27. 12. 146 §); osallistuminen eräiden raittiusjuhlien tai valistustilaisuuksien järjestämiseen ja kustannuksiin (19. 1. 14 §, 23. 2. 30 §, 26. 4. 62 §, 4. 10. 110 §, 9. 12. 135 §); raittiusaiheinen mainonta (2. 2. 20 §, 6. 9. 93 §, 9. 12. 137 §); järjestysmiehille tarkoitettun koulutustilaisuuden järjestäminen (2. 2. 21 §); raittiusaiheisten lyhytelokuvien ja rainojen ostaminen tai osallistuminen niiden valmistus- tai vuokrauskustannuksiin (2. 2. 22 §, 23. 2. 31 §, 26. 4. 61 §, 10. 5. 71 §, 31. 5. 77 §, 6. 9. 92 §, 20. 9. 102, 103 §, 18. 10. 119 §, 9. 12. 139 §, 27. 12. 147 §); osallistuminen helsinkiläisten raittiuspiirijärjestöjen järjestämän lentopallo-sarjaottelun kiertopalkintojen kustantamiseen (4. 10. 109 §); lisäksi hyväksyttiin toimenpide, että toimiston toimesta oli järjestetty raittiusvalistustilaisuus Helsingin Autopataljoonan kasarmissa 8. 11. (9. 12. 140 §).

Lautakunta päätti jakaa kertomusvuoden talousarvioon varatun 9 mmk:n määrärahan raittiuistyön tukemiseen vapaiden järjestöjen kautta 75 raittiusjärjestölle ja liittää ilmoituksiin varojen käyttöohjeet (22. 3. 43 §, 26. 4. 57 §).

Kaupungin teollisuus- ja liikelaitoksille päätettiin lähettää kirjelmä, joka koski pikkujoulutilaisuuksien viettämistä raittäisti (8. 11. 125 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon: matka-apurahojen myöntäminen kahdelle toimiston viranhaltijalle sekä eräi-

den viranhaltijain osallistuminen kursseihin ja opintopäiville (23. 2. 28 §, 26. 4. 60 §, 31. 5. 76 §) sekä lautakunnan talousarvioehdotus v:ksi 1961 (10. 5. 69 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettuihin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: anniskeluoikeuden myöntäminen (23. 2. 27 §, 5. 4. 52 §, 10. 5. 68 §, 31. 5. 79 §, 18. 10. 118 §); yhdistysten avustaminen (22. 3. 45 §, 5. 4. 51 §, 8. 11. 124 §, 9. 12. 133 §) sekä olutmyymälän sijoittaminen taloon III linja 29 (10. 5. 67 §).

Kunnallisen raittiuslautakuntatoiminnan tarkastajalle annettiin lausunto kunnallisten raittius- ym. ohjaajien koulutuksesta, pätevyysvaatimuksista ym. (19. 1. 11 §).

Lautakunnan toimisto. Raittiustyönohjaaja Kerttu Varjolle myönnettiin palkkionta virkalomaa 1. 9.—31. 12. väliseksi ajaksi, jolloin hänen sijaisekseen valittiin yhteiskuntat. kand. Terhikki Haapalinna (6. 9. 87 §). Raittiustyönohjaaja Varjolle päätettiin myöntää hänen pyytämänsä ero virastaan 19. 1. 1961 lukien (27. 12. 148 §).

Raittiusvalistustoiminta. Lautakunnan ja sen virkailijoiden toimesta pidettiin kaikkiaan 118 puhetta, alustusta ja esitelmää.

Raittiusviikon vieton järjestelyä varten valittiin lautakunnan koolle kutsumassa neuvottelutilaisuudessa 27. 5. erikoinen toimikunta. Lautakunnan toimiston virkailijat vastasivat kuitenkin käytännöllisistä järjestelyistä.

Raittiusviikon avajaisjuhla, jossa oli yleisöä n. 600 henkilöä, pidettiin 30. 10. Vanhan Ylioppilastalon juhlasalissa. Viiden nuoris juhlan järjestäjinä toimivat eräät kerhot ja yhdistykset. Näihin juhliin osallistui 1 520 henkilöä.

Muissa raittiusviikon aikana järjestetyissä tilaisuuksissa, kouluissa vietettyjä juhlia lukuun ottamatta, oli yleisön määrä n. 11 200 henkilöä.

Pääkaupungin sanomalehdille lähetettiin uutis- ja artikkeliaineistoa. Kaikissa elokuvateattereissa esitettiin kahden viikon ajan raittiusaiheisia mainoskuvia. Ulkomainos Oy:n mainospylväisiin kiinnitettiin raittiusviikon yleisjulistte.

Järjestöjen edustajille järjestettiin 27. 5. neuvottelutilaisuus, jossa käsiteltiin raittiusviikon v tiettoa. Lisäksi pidettiin kaksi neuvottelua, joiden aiheena oli tuore-
mehujen käyttö.

Lisäksi osallistuttiin seuraavien tilaisuuksien järjestelyyn: helsinkiläisten raittiusjärjestöjen laskiaisjuhla 1. 3., nuorten raittiusjuhla 30. 4. ja ruotsinkielisten raittiusjärjestöjen järjestämä kodittomien juhla 18. 12.

Lautakunnan kustannuksella jaettiin Raitis Ylioppilas -nimistä lehteä yliopiston ja korkeakoulujen oppilaille 600 (ed. v. 1 000) vuosikertaa, Alkoholikysymys-aikakauskirjaa kirjastoille 40 (40) vuosikertaa, Valkolakki-nimistä lehteä ylioppilaille 1 440 (1 306) kpl sekä Pohjantähti-nimistä lehteä oppikoulujen viidesluokkalaisille 1 245 (1 194) vuosikertaa. Lisäksi jaettiin vankiloihin, työmaaruokaloihin, sairaaloihin yms. 400 (540) vuosikertaa eri raittiuslehtiä. Raittiuskeskusjärjestöjen joulujulkaisuja lähetettiin 1 775 (1 170) kpl erilaisille laitoksille ym.

Raittiustutkinnon oppikirjoja lähetettiin eri oppikouluille yhteensä 421 200 (182 840) mk:n arvosta. Kansakoulujen raittiuskilpajoitusten erityispalkintoina lautakunta jakoi yhteensä 319 (411) kirjaa.

Toimiston käyttöön hankittiin erilaista mainos- ja valistusaineistoa. Mainonnasta mainittakoon myös Linnanmäen huvipuistossa elokuun aikana suoritettu elokuva-mainonta.

Neuvonta- ja järjestelytoiminta. Toimiston virkailijat suorittivat kaupungin raittius- ym. järjestöjen tilaisuuksissa yhteensä 367 (367) ohjauskäyntiä.

Lainaustoimintaa varten oli toimistossa kolme kaitaelokuvakonetta, magneto-foni, sanelukone, kaksi rainakonetta, telineellä varustettu elokuvakangas, 79 eri-aiheista kaitafilmia sekä yhteensä 36 rainaa ja kuultokuvasarjaa. Lainavarastoon kuului lisäksi muutamia kansallis- ja näyttämöpukuja sekä askarteluvälineitä. Elo-kuvakoneita lainattiin 408 (477) kertaa, elokuvalainauksia oli 2 447 (2 719), joista raittiuselokuvia 1 211 (1 407), muita opetuselokuvia 752 (563) sekä piirrettyjä elo-kuvia 484 (749). Rainakoneita lainattiin 32 (40) kertaa. Pukuvarastosta tehtiin vuo-den aikana 176 (288) lainausta.

Vuoden aikana järjestettiin kerhokokouskilpailu järjestöille ja kuvaamataidekil-pailu kansa- ja oppikoululaisille. Edelliseen osallistui 23 yhdistystä ja jälkimmäiseen 210 kilpailijaa.

Järjestetyistä kursseista mainittakoon: kaksi teknillisten välineiden käyttökurs-sia, nuorisotyön ohjauskurssi, yhdistysteknillinen kurssi, ruotsinkielinen yhdistys-tekniillinen kurssi ja leikinohjauskurssi, puhetaidon kurssi ja leikinohjauskurssi. Li-säksi pidettiin yhteistoimintakurssit piirijärjestöjen kanssa. Kurssiin osallistui yhe-teensä 304 (321) henkilöä.

Työväen raittiuspäivää vietettiin jakamalla päivän yleismainoksia työpaikoille sekä järjestämällä yleinen elokuvamainonta päivää edeltäneen kahden viikon aikana. Samoin järjestettiin yhteistyössä Työväen Sivistysliiton kanssa elokuvanäytös. Työ-paikoille ja ammattiosastoille jaettiin työväen raittiuskeskusjärjestöjen julkaisuja.

Raittiusilanteen tutkiminen. Syyslukukauden aikana pantiin toimeen raittiusleh-tiä koskeva tutkimus kansakoulujen opettajien ja oppikoululaisten keskuudessa. Tutkimustyön suorittivat eräät Helsingin Yliopiston opiskelijat raittiustyönohjaaja Haapalinnan ohjaamina. Tutkimus valmistui vuoden lopussa.

Menot. Raittiuslautakunnan menot kertomusvuonna olivat: palkkiot 310 000 mk, vakinaisten viranhaltijain palkat 2 762 560 mk, viranhaltijain sunnuntai- ja yli-työ- sekä päivystyskorvaukset 24 864 mk, muut palkkamenot 137 920 mk, siivous-tarvikkeet 3 544 mk, vuokra 493 842 mk, tarverahat 269 993 mk, raittiusvalistustoi-minta 1 848 308 mk, neuvonta- ja järjestelytoiminta 1 163 606 mk, raittiusilanteen tutkiminen 42 345 mk, raittiustyön tukeminen vapaiden järjestöjen kautta 8 994 640 mk, Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton avustaminen 180 000 mk; kaupun-ginhallituksen käyttövaroista myönnettiin kurssimaksuihin 2 000 mk. Menot olivat yhteensä 16 233 622 mk.